

LETO XII.

ZVEZEK 8.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1912

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 8. zvezka:

	Stran		Stran
Pouk.		Govorniške vaje:	
Ljudstvo, ki mu ni pomagati	113	Izruvajmo plevel iz naših vrst	126
Zabava:		Drobtinice:	
Izdajstvo. (Dalje)	114	Zdravo zobovje	127
Pozdrav pomladi	117	Čebelarstvo	127
Lahko noč	117	Slovenska krščanska-socialna zveza na	
Pesmi slast	118	Koroškem	127
Razgled po svetu.	118	Francoske ljudske šole	128
Orli:		Učena Avstrija	128
Zveza Orlov	118	54.000 K za dober tisk	128
Mladeničem, ki gredo k naboru in k vo-		Pijančevanje na Ruskem	128
jakom	119	Judovska moč	128
Varujmo se opojnih pijač	119	Dobro jim je dal pod nos	128
Šoštanj	120		
Dekliški vrtec:		Listnica uredništva.	
Ali si že začela?	120	Ljutomer: o isti stvari smo dobili več	
Pomlad prihaja	121	poročil, sprejeti smo mogli seveda le eno. —	
Vijolica	123	O Marijini družbi imamo ugodnejša poročila,	
Stara kuharica	123	kakor je slika »mladenka Ljutomerska«	
Društveni glasnik:		Zato- rej se le doma vzbujajte medsebojno, kadar bo	
Slovenski ženski shod v Mariboru	123	kaj, pa bomo zopet radi poročali. — Rajhen-	
Sv. Frančišek v Zgor. Sav. dolini	124	burg: Takšne mladenke, ki se po krčmah in	
Vurberg	124	plešiščih potepa, ne smete trpeti v družbi. Če	
Sv. Križ na Murskem polju	125	je res vse to, se oglasite pri vodstvu družbe,	
Škale	125	ampak naš list ni zato, da bi pral tako uma-	
Zreče	125	zано perilo. — Č.: pesem »Orlom« nima pe-	
Jurklošter	125	niške mere in se tudi popraviti ne da. — P.	
Brežice	125	S. Malo potrpite, privoščite tudi drugim ve-	
Št. Jakob na Koroškem	126	selje, zlasti novinkam, da pridejo na vrsto. —	
		Iz različnih razlogov smo uredniške pogovore	
		na platnicah opustili; najnujnejše uredniške	
		zadeve bomo reševali v »listnici«, če bo pa	
		urednik imel kaj več povedati, bo prišlo v list.	

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K.
na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo
je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva
13. aprila 1912.

Srečke v korist „Slovenski Straži“.

Turška srečka na mesečne obroke po 4 krone 75 vin. Glavni dobitki vsako leto 1.800.000 frankov. : Turška srečka in še tri druge srečke na mesečne obroke po 6 kron 25 vin. -: Glavni dobitki vsako leto čez 2.000.000 kron. Vsaka srečka mora biti izžrebana. Najmanjši dobiček turških srečk 230 K. -: Pojasnila daje in naročila sprejema -:

Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

== NAS DOM ==

Štev. 8.

V Mariboru, 15. aprila 1912.

XII. letnik.

Pouk.

Ljudstvo, ki mu ni pomagati.

Ste brali knjižice „Troje povesti“, ki jih je izdala Mohorjeva družba lantsko jesen? Ste brali in razumeli zlasti drugo povest „Krčmar Elija“? Pisatelj rabi sicer nenavadne podobe, ki jih ne more vsak, tudi priprosti človek doumeti, ampak v glavnem je misel te povesti vsakomur jasna, jasna, pa tudi strašna, kakor da bi človek v ponočni tihoti srečal samo smrt! V krasni osojski dolini se vrši povest. Osojničani so bogati, bahati, lahkomišljeni, leni, pijančevanju udani ljudje. Zatorej jih svari starec-župnik, oni pa pijejo in prepevajo. Župnik zatisne trudne oči, v vas pa se naseli žid-krčmar Elija. Osojničani ga pridno obiskujejo in pijejo naprej. Kmalu gre kmetija za kmetijo, nekdanji ponosni kmetje postanejo tolpa pijancev in poslušnih hlapcev oderuškega žida. Sinovi bogatega kmeta Potnika gredo z žalostjo v svet, cela vas postane kup trohnobe in mrhovine. Osojničani silijo v pogubo kakor živina v ogenj. Ni jim bilo pomagati; bilo je pri njih res tako, kakor je pripovedovala ciganova povest: bil je bogat mož, ki je lahkomišljeno zapravljjal in pijančeval. Nekega dne je zapeel boben in mož je spoznal, da ni nič več njegovega; on, žena in otroci so brez strehe, brez kruha. Šel je k brezsrčnemu oštirju in ga prosil, naj mu da vsaj teliko, da si kupi vrv in se obesi. Oštir mu je dal vrv, rekoč: idi pa se obesi v božjem imenu! In šel je ter se obesil na vejo bukovega drevesa. A veja se je utrgala in zdrknil je na tla, pod njim pa se je odrla zemlja in našel se je med samimi cekini. Padel je namreč na skrit zaklad. Mahomaje bil zopet bogat. Kaj je storil? Pijančeval in zapravljjal je naprej, dokler ni bila

vreča prazna. Ko ni imel ničesar več, je vzel popotno palico in šel s svojimi iz domače grude s trebuhom za kruhom po svetu.

Tako je bilo z Osojničani. Prišlo je spoznanje, a bilo je prepozno. Rekli so drug za drugim: „Pred tremi leti sem bil bogat, danes sem berač in pojdem za hlapca.“ — „Pred tremi leti sem imel hišo in hlev in deset oralov zemlje; letos še krompirja ne bom sadil.“ — „Pred tremi leti sem gostil popotnike, letos bom prosil vbogažme.“

Ljudstvo, ki mu ni bilo pomagati! Črne sence so prišle v osojniško dolino in prokletstvo se je vsulo tudi na oštirjevo hišo. Izumrl in zdelal se je stari rod, žid sam se je vtopil v svojem vinu in svojem oderuštvu. Mladi Potnikovi so se vrnili na domačo grudo in začeli novo gospodarstvo.

Osojniška dolina, ali ni to slovenska domovina! Pojdimo od vasi do vasi, povsod najdemo kakega krčmarja Elija — ne ravno žida, krščen je, a ni nič boljši od njega...

Ob velikonočnih praznikih sem stal sredi vasi in gledal ljudstvo, ki je šlo od cerkve. Tam stoji dolga krčma, notri gospodari mož dolge brade, sladkega jezika, lisičjih oči. Cela vas je slovenska, le on je „Nemec“. In cela procesija mladih ljudi se je vsula proti „nemški“ krčmi. Vpitje in razbijanje se je razlegalo v pozno noč. A ni le v eni slovenski vasi tako, sto in tisoč jih je. Vse sami Osojničani in med njimi krčmar Elija! Sodimo morča prehudo? Res je, hvala Bogu, je še zdrava mladina v našem ljudstvu, ki se še ni vpognila pred gnusnim malikom — pijančevanjem, toda kdor ni slep, opaza z žalostjo, da se širi ta kužna bolezen od leta do leta, vedno širje kroge zavzema ta blatna mlakuža. Kaj če enkrat

pride čas, ko se bo reklo: večina je v taboru pijancev, v taboru pijanih barab, krčmarskih sužnjev! Poglejmo našo moško mladino! Iz šole izstopi fant, vtakne pero za klobuk, in da pokaže svojo korajžo, mora iti v krčmo. In da korajžo še bolj pokaže, pijančuje med službo božjo, se norčuje iz svetih reči; versko življenje gine, v isti stopinji pa raste barabstvo. Iz našega izobraževalnega dela, ki hoče mladini najboljše, se norčuje, če se priredi kaka poštena zabava ali predstava, bo gotovo prišel razgrajati. Pijančevanje in razsajanje je njegov ponos.

Še žalostnejše je, če začnejo ženske noreti po krčmah. Zgodilo se je neke, da je predsednica dekliške zveze gnala svojo gardo — v krčmo! V resnici, če človek vse to gleda, posluša in premišljuje, se mu žalosti stisne srce, spomni se nehote na Osojničane in

krčmarja Elija. Ljudstvo, ki mu ni pomagati!

Pač, med Osojničani je iz razvalin in trohnobe zrastel nov zarod, ki je poživil dom očetov. Kar že plava v mlakuži pijančevanja, se ne bo dalo rešiti, zakaj pijanec se spreobrne, kadar se v jamo zvrne. Pač pa naše organizacije in vse naše delo naj skuša odvrniti od pogubnega pota Osojničanov še nepokvarjeno mladino. Slovenska mladina, ali si zato na svetu, da doživiš usodo Osojničanov? Kdo nam je zmešal pamet? So se v strahu povpraševali Osojničani, ko so gledali svoj propad. Mladenci, dekle, pazita, da si tudi vidva ne bosta enkrat stavila strašnega vprašanja: „Kdo mi je zmešal pamet!“ Krčmar Elija, to je tvoj sovražnik, slovenska mladina, ta je črn, tega se varuj!

Zabava.

Izdajstvo.

Povest iz polpreteklih dni. Spisal Starogorski.

(Dalje.)

IV.

Gasilno društvo na Podlesju si je omislilo svojo zastavo. Na dan blagoslavljanja se je zbralo sila mnogo ljudi, radovednežev, katerih ne manjka nikjer, in onih, katere je stvar zanimala in so se veselili tega koraka.

Sosedna društva so prihitela na dan slavlja v društvenih oblekah. Solnce se je kopalo v bleščečih čeladah ogromnih vrst, ki so stale druga za drugo. Človeku se je zdelo, kakor bi gledal celo morje samega jekla, samih vitezov, namenjenih v boj za domovino. Niso sicer nosili ti vitezi brušenih mečev, ne težkih ščitov in sulic, pač pa je bil njih duh viteški, njih um podoben mečem, njih ponos, da so Slovenci, težji in silnejši, kakor najtežji ščit.

Stali so tako v nepreglednih vrstah, ti junaki naroda; v cerkvi pa se je darovala daritev Gospodu vojskinih trum, da ščiti pobožen slovenski narod.

Tisoč src se je danes povzdignilo nad oblake s svojimi molitvami za narod Slave, za lastno kri. Z bučanjem orgel, s pevci so se spajale molitve: „Ti Bog očetov, ti narod nam ohrani... Sveta Devica, pod Tvojo pomoč pribеžimo...“

Zastava pa je stala nerazvita zunaj pred bliščečimi vrstami gasilcev.

Po končani sveti maši se je vršilo blagoslavljanje. Gasilci so stali v vrstah, ravni kakor sveče, in nenavaden ponos jih je navdajal, lice jim je gorelo svetega navdušenja. Kako je že rekel Stritar?

»In ti moj rod? — Kjer sodijo usode narodov se, tam glas se tvoj ne čuje? trobojna tvoja kdaj zastava bode vihrala tam, kjer bojni bog kraljuje?

Kdaj ti ponosno glečal boš narode, ki spone nosiš zdaj oblasti tuje? — O, ne žaluj, če ti je kriva sreča, namenjena je tebi slava večja!»

Da, tako je rekel. Ali se bliža mar sedaj tisti čas? ... O Bog, daj, da ućakam tega dneva, da vidim vstajenje

orjaka, da vidim moč svojega naroda... O, Bog! ...

Ko se je razvila zastava, je postalo ljudstvo burno. Godba je zaigrala: „Hej Slovani...“ Glasovi trombe so odmevali veličanstveno in glave so se odkrile. Med blagoslovljenjem je zastava lahko plapolala, kakor bi skušal orjak svojo moč. Godba je svirala v srce segajočo: „Lepa naša domovina...“ Ljudstvo je komaj brzdalo svoja čutila. Tu se je videlo, kako se more Slovenec navdušiti, ako je kdo, ki ga navdušuje.

Gasilci pa so stali v dolgih, nepreglednih vrstah z bleščečimi čeladami, mirni, kakor lipovi bogovi. Ali tam pod obleko jim je utripalo srce in oči so jim žarele radosti.

Dekan, ki je blagoslavljal zastavo, je bil v cerkveni obleki nekaj vzvišenejšega, kakor apostol, kakor prikazen sredi valoveče množice. Njegov obraz je gorel, ustnice podrhtavale, ko je začel:

„Gasilci!

Današnji dan je nekaj velikega za nas, dan ponosa, dan, ki se ima zabeležiti v kroniko slovenskega naroda. Ko gledam te bleščeče vrste, vojaške in nedogledne, ko gledam to ljudstvo in njih goreče obraze, uprte žarne oči na novo blagoslovljeno zastavo, ne morem si kaj, da bi i jaz ne dal duška svojim čustvom. Spomin me vodi nazaj v one čase, ko so naši pradedi tudi stali tako v vrstah, še groznejši, stali v bran svoj in v bran vere in domovine. Ljudstvo slovensko, naši dedje so legli v grob, rešili so svoje svetinje, prepustili je nam, z željo in zapovedjo, da je i mi čuvamo in branimo. Želja pokojnikov je sveta želja in podlež je oni, ki jo prelomi, nevreden, da biva med ljudmi, ker je oskrnil njih spomin. Oholi sosedje, ki ne poznajo sve-te zapovedi našega Gospoda, nas slikajo huje, kakor Turki in barbari, ter nam ropajo in teptajo naše svetinje, skrunijo grobove naših očetov. Zatrli bi nas radi, zatrli vero našo, jezika naš. Mati naša, lepa in mogočna Slovenija, plaka in se ozira po svojih otro-

cih. — Spoštuj očeta in mater, da ti bo dobro šlo, je pisano, dragi moji, sam Bog je to zapovedal, in da boš dolgo živel. Rojaki, ljudstvo slovensko! Te znamenite besede naj nam stojijo pred očmi, naj nam postanejo naša sveta dolžnost i v spoštovanju i ljubezni naše celokupne matere Slovenije! Te orjaške in čile vrste so priča, da premagamo vse in ugonobimo, kar stega grabežljive prste po naši lastnini. Ono izdajstvo, ki oklepa od vseh strani naš narod, našo domovino, zatremo.

Predragi... Vidim vaše navdušenje, vidim vaše želje. Daj Bog, da bi to navdušenje ne ostalo samo navdušenje, ampak da bi rodilo dejanja, da bi uresničilo želje. Zastava, ona zastava, ki tako zmagonosno plapola nad vami v belo-modro-rdeči barvi, naj bo vaša voditeljica. Pod njo se zbirajte, za njo pojdite...“

Zastava se dvigne visoko nad množico ljudstva in nad mirno stoječimi vrstami gasilcev.

„Gasilci“, nadaljuje dekan s svečanim glasom. „Gasilci, vaše ime in društvo kaže, da stojite v pomoč bližnjemu, bodisi prijatelj ali neprijatelj, vzvišen namen in želja našega Odrašenika. Blagor vam! Gasili boste pa tudi ogenj izdajalske strasti, gasili bolest domovine... Ti rod moj, mili rod slovenski! Sveto svojo zemljo brani, ž njo vero svojo in

Več ni mogel. Glas mu je zamrl, ljudstvo kričalo: „Živio!“ On pa je dvignil roke in blagoslavljal množico. Kakor poslanec z nebes, je stal častiljivi mož na svojem mestu v sijajni svečeniški obleki, krog in krog morje ljudstva in dolge vrste bleščečih čelad.

In ljudstvo je dajalo duška svojim čustvom.

Iz tega hruma in valovja se zasliši zvoneče, ostro povelje:

„Pozor!“

Ravne vrste so postale silnejše.

„Levo glej!“

Glave s čeladami se zasučejo na levo, kakor bi bila samo ena edina glava, zastava se dvigne še višje in mogočno zaplapola. Glasovi godbe za-

zvenijo hkratu po nastali tišini veliko pesem: „Naprej zastava Slave!“ Zastava gre kraj dolgih vrst na desno krilo.

Vihar ljudstva je dal duška. Klobuki so leteli kvišku, šopki so padali na gasilce. Vse je bilo tako veličastno.

In zopet se zasliši povelje, kratko in ostro:

„Dvoje vrste desno kren —!“

Vrste se žganejo — in jeli so odhajati s krepkimi, ponosnimi koraki, ter iskrecimi očmi z zastavo spredi.

V.

Kolikor večje navdušenje je vzbudilo to slavlje med ljudstvom, toliko večji strah in trepet je naraščal v srcih izdajic, nemčurjev. Vest se je budila, ali skušali so jo oglušiti z žganjico.

Matej, kateri je bil tako kruto prevaran, je jel premišljevati, kaj je pravzaprav vse to. Spominjal se je nazaj onih let pred vojaščino, kako je bilo takrat. Z drugimi fanti in dekletji je zapel pri delu kako pesem, hodil v njihovo družbo. In vse to se mu je odprlo vnovič tako nepričakovano, ko je gledal to slavlje. Videl je toliko veselih obrazov, on sam je bil mračen. Videl je gasilce, med njimi mnogo svojih mladostnih tovarišev, videl dekleta v narodni noši, ki so si jo nadele nalašč za ta dan. Oj, kako so bile dražestne, kako ljubke in prijazne, bolj kakor Toni. Da, bolj, to je moral priznati. V teh očeh ni videl hinavščine, tuja je slovenskemu dekletu. Na popoldanski veselici je čul še toliko navdušenih govorov, se divil lepoti slovenskega petja. Čudil se je, kako to naenkrat v njegovem domačem kraju. Ali je dosegal spal, ali je bil slep za vse to? ... In ganilo ga je, da so njegovi tovariši prijazni ž njim, da si ne brigal za nje, ganilo ga je, da so ga nago-varjala dekleta prijazno in veselo.

In pri tem bi naj ostal neobčuten?

Ne. V njegovem srcu se je jelo gibati, iskrica domoljubja, tleča v dnu srca, se je jela razžigati in tleti žive-

je. Srdit radi nezvestobe brezvestne hinavke, je hotel očeta zgolj iz maščevanja naprositi, naj ne voli Izidora. Sedaj je sklenil, da ga naprosi i v korist slovenskega življa.

„Ali sem bil poprej res za vse to slep, za vse neobčuten, zakopan samo v edine oči one ženske“, se je vpraševal venomer.

In kakor nehote, so se mu zabliščale nasproti oči, ognjevite in temne. Obrnil se je proč, zakaj videl je v njih hinavščino in gnusobo. In tedaj je bilo, da je zagledal pred seboj deklico, brhko in zalo v narodni noši, z rjavimi očmi, ki so gorele navdušenja in ga prijazno gledale.

„Matej, ta-le šopek bi ti kaj dobro pristojal“, je rekla deklica in pokazala v jerbašček s cveticami.

„Misliš ne!“

Matej je segel mehanično po njem in dal denar. Koliko, ni pogledal. Deklica se mu je zahvalila.

Matej pa jo je gledal, da je zarde-la, in sukal šopek.

„Čakaj, tako-le si ga moraš pripeti.“

In vzela mu je šopek ter mu ga pripela na suknjo. Nato pa odhitela. Gledal je za njo, hotel ji nekaj reči, a ona je že pripenjala drug šopek drugemu.

Vzdihnil je, si otrl čelo in zamrmral:

„Gorjakova Ivanka.“

* * *

Slavlje je minilo in zopet je teklo vse po starem tiru.

Kalin je z veseljem opazil, da je Matej šel res orat za proso, kakor mu je obljubil, in da je celi dan pridno delal. Majal je z glavo. Ko pa je ostal tak tudi drugi dan in rekel, da gre tudi na gasilsko slavlje, se ni mogel dovolj načuditi. Zdel se mu je močno zamišljen, in to mu je dalo povod, da je začel misliti, če se ni že morebiti zgodilo to, kar mu je Logar povedal, da ga Izidorova hči prej ali slej pusti.

Sklenil je počakati, da mu sin pove.

Le še nekaj dni je bilo do volitev. Med tem so Kalina Izidorovi privrženec čisto vabili med se in on jih je po nasvetu Logarjevem tudi ubogal. Ta zvita buča je hotela pustiti nemškutarje spavajoče in sanjajoče do zadnjega trenutka. Ko se je Kalin izgovarjal, da se mu to ne zdi lepo, je vzrotil in pravil, da to tudi ni lepo, ako nas hočejo oni zlorabljeni. In zato jih mora zadeti zaslužena kazen.

Nekega večera, bilo je ravno po večerji, vpraša Matej očeta:

„Oče, ali ste še zmiraj pri volji, da volite Izidora?“

„Kako pa? Ali misliš, da izpreminjam svoje mnenje?“

Matej je zmajal z ramami.

„Jaz bi ne bil za to.“

Kalin se je oveselil. Da, sin mu je vrnjen.

„Res ne? . . . Prej si mi pa enkrat pravil, naj ga volim.“

„Bil sem neumen, oče. A sedaj mislim drugače. Oče, volite s slovenskimi volilei.“

„Ali imaš resnico?“

„Resnico, oče, sveto resnico. Danes sem pristopil k Bralnemu društvu in h gasilcem.“

„Ti . . . Matej, ti!“

„Da, oče, jaz.“

Kalin bi bil najraje objel sina, tako je bil ginjen.

„Misliš sem, da . . .“

„Vem oče . . . Ozdravljen sem, hvala Bogu.“

Kalin je prijel sina za rame, mu pogledal v oči in rekel ginjen:

„Matej, vedel sem vse in bolelo me je . . . Hvalim zato sedaj Boga, da si mi vrnjen. Išči si neveste iz hiše pošteniakov, iz hiše naših mož, ne bom ti branil nobene. A hčere odpačnikov bi jaz ne mogel imeti rad.“

Sin je hotel nekaj reči, a je obmolnil. Pred njim se je zopet pojavila podoba deklice, brhke in zale, v narodni noši, z rjavimi očmi, ki so ga prijazno gledale. Nehote so mu ustne zašepetale, kakor takrat, ko mu je pripela šopek:

„Gorjakova Ivanka.“

Oče se nasmehne in pravi:

„Da, Matej, to bi bila sinaha po moji volji.“

Matej pa se je na te očetove besede zavedel in vsa kri mu je šinila v lice. Izdal je svojo notranjost, izdal to, česar se še niti sam ni prav zavedal. Zmeden je odšel iz sobe in še zunaj so mu donele besede očetove po ušesih:

„Da, Matej, to bi bila sinaha po moji volji!“

In stoprav sedaj je začutil, da mu uhajajo misli k tej deklici, in tako ogoľufano srce je vzdrhtelo ob njeni podobi.

Vzdihnil je in si pogladil lase:

„In bila bi mi žena po srcu.“

(Konec prihodnjic.)

Pozdrav pomladi.

Pozdravljena pomlad!

Od vseh že dolgo si željena,
spolnila boš tisoče nad,
končana vlada je ledena.

Na veji ptica spet sedi,
opeva nam dežele tuje;
cvetlice prve svet gleda,
pomladi vse se, vse raduje.

Mladina raja, peva spet
in vence spleta si mladosti,
saj zdaj uživa dobe cvet,
prevare nima, ne bridkosti.

Na polju tisoč lepih nad
polaga kmet na svoja dela;
in upa tisočeri — sad,
pomlad mu upov da vesela.

Pred hišo starček greje se,
in cvetke gleda se budeče,
dni davnih, davnih spomni se,
mladosti davne, davne sreče.

Pozdravljena pomlad!
Ostani dolgo tu, ostani,
izpolni tisoč naših nad,
pri nas kraljica ti ostani.

Dragotin.

Lahko noč.

(Po hrvatski Lj. P.)

Solnce zajde, mrak prostira,
Po obzorju svojo moč,
V slaček sen srce zaziblje,
Vse počiva — lahko noč!

Spet en dan je v večnost prešel,
Kot jih je tisoče proč,
Več nazaj se ne povrne,
Več ne bo ga — lahko noč!

Kakor dan za goro gine
Tako bo življenje proč,
Ko poslednji bode minil
Smrt bo rekla — lahko noč!

Pesmi slast.
(Po hrvatski Lj. P.)

Ko srce ti tare tuga
Ne obupaj, bratec moj,
Da srce bo spet veselo
Sladko pesem si zapoj!
Naše pesmi divni glasi
Našemu so rodu v čast,
V tudi in radosti, vselaj,
Bodi pesem — naša slast!

Razgled po svetu.

Naši bratje Hrvatje so dobili za Veliko noč žalostno pisanke. Brez vsakega vzroka so jim vzeli ustavo, hrvatske časnike in rodoljube so začeli strahovito preganjati. Mesto bana je imenovan za kraljevega komisarja trinog pl. Čuvaj, človek brez vsake višje izobrazbe in brez srca. Kar se godi sedaj na Hrvaškem, je naravnost sramota za našo državo, še na Turškem ni tako. — Ob velikonočnih praznikih so bile velike povodnji, mraz in sneženi zameti na Gornjem Štajerskem, v Galiciji in na Ogrskem. — Na Dunaju so koncem aprila in začetkom maja volitve v občinski zastop, ki so velikega pomena za celo državo. Bije se hud boj med krščanskimi socialci in socialnimi demokrati ter s temi združenimi svobodomisleci. — Na Ogrskem so zmede vedno hujše, obstrukcija se nadaljuje in ne dovoli brambnega zakona. Vkljub temu se puntarski Madžari vedno božajo, Hrvatje pa tepejo. — V planinah se je zgodilo zopet več nesreč, zlasti na Stolu na Kranjskem,

kjer je izgubil življenje mladi profesor Cerk. Nesrečna lahkomišljenost in predrznost! — V Tripolisu so imeli Turki zopet nekatere uspehe in Italijani so morali poslati zopet nove čete tje-kaj. — V Gradcu so nemški zagrizenci tako dogospodarili, da si želijo sami vladinega komisarja, ki bi jih naj izvelkel iz blata. — Na Angleškem je stávka delavcev ponehala. — V angleškem državnem zboru je predložena postava za samoupravo Irske, za katero so se borili Irei že dobrih sto let. Z Irei so Angleži po priliki tako ravnali, kakor Madžari s Hrvati. — V kratkem bodo zasedale avstro-ogrske delegacije, ki utegnejo biti burne zaradi dogodkov na Hrvaškem. Govori se, da odstopi vojni minister Auffenberg, seveda na ljubo puntarskim Madžarom. — Na Turškem so imeli državnozbornske volitve, zmagali so z veliko večino Mladoturki, ki obetajo preosnovati Turčijo, a mnogo govorijo in delajo nasprotno.

Orli.

Zveza Orlov. Polnoštevilna seja „Zveze Orlov“ se je vršila dne 21. marca 1912, ob 3. uri popoldne.

Sejo otvori brat predsednik dr. Lovro Pogačnik ter pozdravi navzoče zastopnike. Nato poroča predsednik o evharističnem shodu na Dunaju, za katerega se vrše na Dunaju velike priprave. Stroški ne bodo tako ogromni, ako se upoštevajo posebni vlaki,

na katerih bodo polovične vožne cene. Za prenočišča in stanovanja bodo služile šole in vojašnice. Tudi za hrano je skrbjeno. Država je dala na razpolago več vojaških kuhinj. Nadalje pozivlja zastopnike, naj agitirajo, da bode udeležba pri evharističnem shodu čim večja.

Sklene se, da „Zveza Orlov“ deluje sporazumno s pripravljalnimi od-

bori za evharističen shod, da bode udeležba od strani Orlov čim večja. Odsekom se naroča, da goje v to svrho redovne vaje.

Natančna navodila se bodo podala potem okrožnic.

Mladeničem, ki gredo k naborom in k vojakom. Dragi mladeniči, prišel bo čas, ko bo treba iti k naboru. In marsikdo bo potrjen za vojaka. Mladeniči, tukaj vas moram nekaj opomniti, kar je jako važno. Prigodi se rad pri naborih pretep, včasih celo z noži. Kaj je temu krivo? Preveč se pije in mogoče celo šnops najbolj. Bil sem že tudi jaz pri naboru in vem, kako se tam godi. Tako grdo razsajati, razbijati in klatati nisem prej nikoli slišal, kakor pri naboru. Tedaj sem začel misliti, kaj je vendar temu krivo, da so nekateri mladeniči tako surovi in podivjani.

Mnogi zabredejo v slabe tovarišije, in slaba tovarišija jih čisto izpriidi. Drugi komaj ko izstopijo iz šole, se gredo kam učiti ali delati v kakšno tovarno, in tam pridejo skupaj s surovimi socialnimi demokrati, ki tako govorijo, da se ne da zapisati, kar sem slišal sam na svoja ušesa. Tretji ko komaj par krajcarjev zasluži in ob tednu ali ob mesecu dobi plačilo, tedaj ga pa navadno spravlja v gostilno slaba tovarišija ali pa gre sam, in se s tem baha, misli, da je bogve kaj, in se ponaša s svojo neotesanostjo. Tako postane sčasoma strasten pijanec. Ni čudno, da so potem nekateri mladeniči tako mlačni v veri, seveda če nič ne molijo, v cerkev pa tudi nič ne gre. Namesto da bi šel ob nedeljah k sv. maši in pridigi ali popoldne h krščanskemu nauku, gre v gostilno in tam popiva celi dan, mogoče še do drugega dne, in tako zapravi kmalu ves denar, ki si ga je zaslužil čez teden. Ali ni to velika neumnost in kaj še vse...? Ali ne bi bilo bolje, da bi šel ob nedeljah lepo k službi božji in tam lepo molil ter se dostojno vedel, kakor se spodobi za olikanega krščanskega mladeniča, pa bi postal potem pošten mož. Koliko družin bi bilo srečnih in zdravih, ko bi se mladeniči že v mladosti va-

rovali strastnega pijančevanja, posebno pa še žganja. Res, dandanes gre že vse narobe, kakor sem izprevidel tukaj pri vojakihi; premnogi mladeniči slabo živijo, v strastnem pijančevanju in nečistovanju; človeka je kar groza. Večinoma so vsemu temu krive slabe tovarišije, ki mlade ljudi često odvrnejo od dobrega. Ni jim potem več za molitev, za cerkev in za sv. zakramente, pač pa psujejo čez duhovnike, blatijo najsvetejše reči, njih srce je poživinjeno, poživinjena so tudi usta. Ko sem prišel k vojakom, sem se zgražal nad propalostjo mnogih fantov. Ko so spoznali, da ne držim žnjimi in se jim ne vdam, so mi dajali najgrša imena. Mnogo sem moral prestati od teln surovin v treh letih vojaškega službovanja. A sem hvala Bogu še sedaj čvrst in zdrav, in niso mi mogli nič, ker se jim nisem hotel vdati.

Zato vas pa prosim, dragi mladeniči, če bo kateri izmed vas potrjen in bo prišel k vojakom, naj ne pozabi na svojo vero in molitev; tudi tukaj naj opravlja svoje verske dolžnosti, kadar bo imel priložnost. Seveda, kateri ni bil že doma kaj priča, bo tukaj še slabši, ker si bo mislil: sedaj sem pa prost, zdaj me ne bo nihče opominjal; preje so ga doma še oče ali mati opominjali moliti in naganjali v cerkev. Da se ja ne boš pri vojakihi sramoval, da je krščanski vojak! In bi začel potem z drugimi strastno in razuzdano živeti, namesto, da bi se jim postavil v boj in jim neustrašeno povedal, kar gre takim razuzdancem.

Vojaški stan je težak stan. Če pa ostaneš pošten in natančen v svoji službi, gre pa vse dobro.

Presrečno vas pozdravlja od morja mladenič M—Š.

Varujmo se opojnih pijač! Ako hočemo biti, dragi bratje Orli, v resnici pravi Orli krščanskega mišljenja, se moramo pred vsem varovati opojnih pijač. Kaj pomaga človeku vsa čast, vsa izobrazba, če pa je pijanec. Kako grdo je gledati pijanca, posebno še fanta! Žalibog, da je tudi med slovenskimi fanti dosti takih duševnih revežev,

ki to, kar zaslužijo čez teden, v nedeljo v gostilni poženejo po grlu, in kar je najžalostnejše, med svetim opraviлом. Če ga opozoriš na njegovo versko dolžnost, pa začne zabavljati čez poštene ljudi in duhovnike, češ, kaj bom hodil v cerkev molit in poslušat pridige, meni vsega tega ni treba. Bratje Orli, kajne žalosten pojav! Žalosten, boste pritrdili, in vsak bo radovoljno sklenil, da se bo tega skrbno varoval. Po naših lepih slovenskih krajih je na stavljeno vse polno nemških in nemškutarskih šnopsarij, ki tržijo strup našim Slovincem. Žalibog, da naši ljudje le preradi letijo v to past, ki jim jo stavi prekanjeni tujec, se navlečejo tistega dragega šnopsa in darujejo svoj težko prislužen denar tujcu, ki ga porabi deloma za uničevanje Slovencev, ker podpira nemški Šulferajn, Südmarko in v obče taka društva, ki so na škodo Slovincem. Posebno ptujski šnops

napravi med našim ljudstvom največ škode. Zato pa smatramo protialkoholno, zlasti protišnopsarsko delo, kot nalogo naše krščanske telovadne organizacije. Po nekod se že ustanavljajo prekoristna društva treznosti ali polne abstinence. Poslužujmo se teh društev, kajti potem bomo kedaj trezno misleči katoliški možje, ki bomo zvesto branili našo krščansko vero, našo slovensko domovino, in skrbeli za gospodarski napredek našega ljudstva. Pozdravlja vas, bratje Orli, član središkega Orla.

Šoštanj. Na praznik Marijinega oznanjenja se je pri nas ustanovil tel. odsek »Orel«. V odbor so bili izvoljeni sledeči: č. g. Valentin Kropivšek predsednik, M. Koren načelnik, F. Lesjak podpredsednik in vaditelj, J. Špeh taj., J. Zak blagajnik, M. Ravljen odbornik. Odsek je ustanovljen, zdaj pa le na delo. Nikar ne spati, temveč »advignite Orli v jasne višine krila temnosna, mlade moči«!

Dekliški vrtec.

Ali si že začela? Šli sta skupaj v mesto, da bi si nakupili novih oblek za Veliko noč — Franica in Nežica — prijateljski mladenki sosednih hiš.

„Ti Franica, ali si že začela vlagati krajcarje v škatljico?“

„Kaj pa misliš s tem?“

„Ali nisi bila zadnjič pri predavanju v naši društveni sobi, ko nam je govorila naša učiteljica o varčnosti“ — se začudi 16letna Nežica, vrla članica dekliške zveze v S—.

„Ne, nisem bila. Kaj pa je bilo takega o krajcarjih?“

„Veš Francka, jaz ne morem pozabiti, kar sem slišala. Vedno mi še ho-di po glavi. Pravili so nam, kako si vsaka, še bolj revna deklica, lahko počasi nabere nekaj premoženja.“

„Beži no! Jaz pa že vem, da to ne gre!“

„Le počasi, Francka! Mi dve sve v tem čisto enaki, hodive na ljudsko delo, na dan si zaslužive po krono, ti

tudi, to je vsak teden po 6 kron. Vidiš, to je na mesec že lepa svotica.“

„Pa že zdaj vem, za kaj jo porabim! Saj veš da moram imeti za vuzem novo obleko!“

„Seveda — pa tudi robec in obuvalec ter predpasnik — kajne? Jaz sem tudi nekoč tako računala. Zdaj pa je malo drugače. Robec in predpasnik še velja od lani. Škoda, da nisi bila pri predavanju. Glej, gospodična je rekla: Varčnost je čednost. Vsako čednost pa moramo najprej poznati, potem pa se je vaditi. Zakaj si dandanes ničesar ne prihranimo? Ker ne vemo, kako?“

„Pojdi, pojdi, Nežica! Kdor je bogat, tisti lahko varčuje, mi siromaki pa nimamo kaj prihraniti! Rada bi vedela, kje in kako si naj česa prihranim, ko moram dati vse iz rok, kar si zaslužim. Mati že komaj čakajo, da prinesem v soboto tedenski zaslužek!“

Skoro nevoljna je bila Francka pri teh besedah. Zdelo se ji je, da res ne more prihraniti novčiča, tudi pri najboljši volji ne! A njena modra tovari-

šica se kar tako ne da odpraviti. Prepričati jo hoče, da le gre varčevanje z dobro voljo, in zato nadaljuje:

„Vse res, ljuba Francka, kakor si rekla! Pa glej, jaz mislim sedaj drugače in upam, da imam prav. Vidiš, prvo pravilo sem si vpisala v srce in to se pravi: **Z a č n i!** Drugo pa: **N e i z d a j v s e g a**, k a r z a s l u ž i š. Nekaj deni na stran, in če je le vinar vsaki dan!“

„Eh, vinar! To pa že ni vredno! Vinar je že kakor smet!“

„Nikakor ne! Poglej tu rosne kapljice na trati! Kako majčkene, drobne so! Več kapljic pa da celokapljjo, mnogo kapelj potok, več potokov tvori reko, in reke neizmerno morje, ki nosi tovore. Torej je morje iz samih vodenihi kapljic!“

Francka molči, Nežika pa nadaljuje:

„Vidiš našo cerkev! Kako velika je! Ali se še spominjaš, ko so jo zidali pred petimi leti? Kamen na kamen, opeka na opeko, in zgradili so jo! Sicer ne venem dnevu, več mesecev, da, celi dve leti so rabili! Iz malega raste veliko.“

Francka je že nevoljna in odvrne: „Povej rajši kaj drugega! Kaj si boš pa kupila danes v mestu?“

„Nič prej, da ti do konca vsega ne razložim, ti svojeglavnež ti“, se nasmeje modra Nežika. — „Danes me že moraš poslušati! Doma sem si zapisala, kar sem čula! Ako prištedim na dan en vinar, imam od tega na leto 3 krone 65 vin.; ako pa prihranim na dan po 2 vinarja ali le krajcar, je to na leto že 7 kron 30 vin.! Pomisli, celih 7 kron. — Veš, v soboto sem že položila celih 7 krajcarjev v škatljico, in tako bom delala vsako soboto, ko prinesem domov tedenski zaslužek. Celo lahko gre. Mati pa mi radi pustijo.“

„Pa meni se le ne zdi vredno.“

„Dobro“, se odreže Nežika, pa deni več na stran! Vsak dan 10 vinarjev! Veš, koliko je to? To je že v letu 36 K 50 vin. V desetih letih pa 365 K. To pa je že vredno, ali ne? Ali pa, če prihraniš na dan 20 vin., pa imaš v

desetih letih 730 kron, za kar se kupi njivica ali hišica! — Pa jaz jo še bom kupila materi, še bom!“ je končala vsa navdušena vrla Nežika.

„Kaj pa, če boš denar vzela zopet iz škatlje, ko pride vuzem?“

„Pa ga ne bom! Tudi to se lahko prepreči. Za vsakih 10 vin. si kupim znamko, to pritisnem na karto, ki se zove hranilna karta. Kupi se lahko na pošti. Kadar je deset znamk gori, pa nesem karto na pošto in dobim knjižico. Tako nimam denarja doma, torej skušnjave ni, da bi ga izdala!“

Ali vam naj še povem, kako se je dalje godilo Francki in Nežiki. Lepo in vspodbudno je poslušati, zato pa vam moram zapisati v „Našem Domu.“

Nežika je štedila in varčila. Ravnala se je po pravilu: Nikdar vsega izdati. Vsak teden nekaj malega na stran! Kadar je kupovala obleko, izbirala je raje ceneje blago; svilenih robcev ni marala. Vedno je zopet vjela priliko, da si kaj odreče! Postala je varčna in vrla gospodinja, vzgled celi vasi!

In zgodilo se je za 10 let pozneje: kupila je res še hišico za mater-vdovo in za-se, se slednjič poročila, in ako čita danes te-le vrstice, naj mi ne zamere, da sem ovadila njene vrline vsem ljubim čitateljicam! Rada bi vam povedala celo njeno ime! A samo to vam ovadim, da je doma v Savinjski dolini kakor vaša Savinjska.

Pomlad prihaja.

Otožno in pusto je pozimi. Zemlja počiva, odeta s snežno odejo, vsa priroda je podobna tihemu pokopališču. Nikjer ni cvetlic, ptičice so nas zapustile, in še solnce, poprej tako pekoče, nam skriva svoje žarke. Otožna je priroda, otožno je v srcu človekovem. Vse željno pričakuje pomladi.

Pomlad prihaja... Zemlja se je vzbudila iz zimskega spanja ter si nadela zeleno obleko. Cvetlice so zacvele ter krase mater zemljo. Ptičice so se vrnile ter nas razveseljujejo s krasnimi melodijami. Solnce sije tako ljubko, blagodejno, prijetno, ter nas vabi s svojimi žarki v sveži, pomladanski zrak.

Vse se raduje s narodo, vse se veseli toplih solnčnih žarkov. Vsakdo se čuti prerojenega, pomlajenega. Bolehni ljudje in onemogli starčki prihajajo na toplo solnce, da si svoje stare, mrzle ude grejejo na solncu. Otroci rajajo na vrtu ter si nabirajo cvetlice. Mladenke napravljajo v vrtu gredice, sadijo rožice... Povsod klije novo življenje, se probuja, se oživlja! Oh, pomlad! ti zlati čas presrečne mladosti, vsa v cvetju in zelenju, polna upov in nad...!

Mladenke! Pomlad je tukaj, čas je setve! Gotovo si je že vsaka uredila v vrtu gredice ter si nasejala rožice, katere jo bodo razveseljevale pozneje z lepim vonjem in cvetjem.

V pomladi, v cvetu mladosti, ne pozabimo vsaditi tudi v naša srca dehtečih cvetlic, prelepih čednosti: Dehtečo cvetlico ponižnosti, ker ponižnost je prva in najlepša čednost, ki naj diči vsako slovensko mladenko. Bodimo ponižne kakor vijolica! Vijolica raste najrajši skrita, a vendar daleč okrog razširja prijeten vonj, in vsakdo se razveseli, ako ugleda lepo vijolico. Tako tudi vse ljubi mladenko, ako je ponižna. Ponižnost se kaže tudi na zunaj, na obleki, v govorjenju, v vsem obnašanju. Ponižno dekle ima za vsakega prijazno besedo, njeno srce ne pozna škodoželjnosti in zavisti, tudi se ne prevzame, ako je zaradi vrlin hvaljena. Vijolica raste v zgodnji pomladi, tako se tudi me v rani mladosti vadimo, biti ponižne, kajti ponižnost je mati vseh čednosti.

Zraven ponižne vijolice vsadimo krásno cvetočo vrtnico ljubezni. Ljubezni do Boga in Marije, naše mile matere, ljubezni do mile domovine slovenske. Vrtnica je obdana s trnjem, tako je tudi prava ljubezen do Boga in domovine obdana s trnjem zasmehovanja in zbadanja. Pa kdor ljubi dehtečo vrtnico, ga ne ovira trnje. Tako naj tudi naše ljubezni ne ovira trnjevo bodičje. Cvetlični vrt ni popoln, ako manjka vrtnice, tako tudi naše srce ni popolno, ako manjka vse oživljajoče ljubezni. Dolžne smo ljubiti Boga nad

vse stvari. Ljubiti moramo Marijo, ker nas tudi Ona ljubi kot svoje hčere. Ljubiti moramo prekrasno našo domovino ter povsod se potegovati za čast slovenskemu jeziku. Tudi med seboj se moramo ljubiti kot sestre. Naše delo v dekliških zvezah ne more uspevati, ako ni medsebojne ljubezni in sloge.

Potem skrbno gojimo v srcu prekrasno cvetko: lilijo nedolžnosti! Lilija je jako rahločutna cvetka, če se je le malo dotakneš, se že ospe, ali če ji pozabiš zalivati, kaj rada obledi in zvene. Tako je tudi z našo nedolžnostjo! Le ena nesramna beseda, radoveden pogled ali dotikljaj, pa je zvenela lepa lilija nedolžnosti. Mladenke! Naše srce naj bo čisto kakor lilija! Nedolžnih in poštenih deklet je vesel Bog in ljudje. Kaj je mladenka, ako izgubi dragoceno lilijo? Ne velja nič! Sramovati bi se morale, da smo hčerke Slovenije, ako bi ne čislale dragoceni zaklad nedolžnosti. Skrbimo torej, da bo lilija nedolžnosti v našem srcu vsikdar lepo cvetela, zalivajmo jo pogosto z vreli živimi vere, ki teko iz sv. Zakramenta. Negujmo lilijo, dragoceni zaklad deklet, sebi v srečo in v ponos domovini!

Za snežno-belo lilijo pa vsadimo dehtečo šmarnico, ki je podoba Marije. Srečna mladenka, katera ima Marijo vedno bred očmi, ker Marija je vzor vseh čednosti.

Pomlad prihaja ter nam donaša vedno več cvetlic! Tudi v naša srca naj zasije pomlad ter nam prinese več čednosti in kreposti. Naj nam prinese novega poguma in navdušenja za sveto in narodno stvar! Naj nam prinese več novih dekliških zvez ter navdušenih borilk za vero in dom! Vzbudi naj iz zimskega spanja tudi one mladenke, ki še nočejo vedeti, da je prišla pomlad tudi v našo domovino, in da je treba delati in sejati, da bomo mogle kedaj žeti bogat pridelek! Da! Pomlad je, čas je dela in setve. Izobražujmo in vzgojujmo same sebe, da moremo kedaj veliko koristiti domovini! Sejmo v srca mlajših sester seme domoljubnosti! Vzgojujmo mladino, in

vzgojile bomo narod globokoveren, značen in trezen. Zvonimira O.

Vijolica. Letošnja izredno zgodnja in lepa spomlad je vzbudila že davno prve spomladanske cvetlice v življenje. Že kot otrok sem bila velika ljubiteljica teh krasnih nedolžnih cvetk, in danes se mnogokrat zaglobim v premišljevanje o božji vsegamogočnosti, ki jih je opremila s tako čarobno lepoto. — Pred kratkim grem proti večeru vsa utrujena s polja domov. Ob potu najdem ponižno vijolico, ki je duhtela pod branečim jo lističem, tako prijetno in ljubko, da me je vkljub vsej utrujenosti veselo iznenadila. Radostno jo utrgam in ponesem domov.

Vijolica, vzgled skromnosti in ponižnosti. S svojo lepoto in s svojim prijetnim duhom bi se lahko postavljala po najlepših prostorih, a ona se počuti najbolj zadovoljno v skritih in zaščitnih krajih. Drage mladenke, sotovarišice! Kakor skriva nedolžna vijolica svoj duhteči cvet v okrilje zelenega listja, tako naj bi tudi me mladenke pod nadzorstvom dušnih voditeljev in skrbnih starišev duhte lepih kreposti. Ljubezen do njih samih in do rodne grude nam mora vdušiti veselje do vsakega nepotrebnega potikanja po svetu. Saj se lahko tudi doma pri ljub-

ljenih stariših izobrazujemo z dobrimi knjigami in časniki. Koder imate razvite dekliske organizacije, tam se vam nudijo še lepše prilžnosti do popolnejše izobrazbe. Le raše ubogajmo skrbne roditelje, ki so v naših otroških letih obrnili vse boljše moči v naš prid. Kako žalostno je opazovati mlada dekleta, ki vsled nesoglasja s stariši odidejo v tujino in brez kakih določenih ciljev tavajo po izprijenih mestih; ne poznajoč nevarnosti življenja, se udajo trenutnim človeškim slabostim in postanejo nesrečne za celo življenje. Šele sedaj prično spoznavati svojo zmožnost. Ne vedo kam iti in pridejo zopet domov. Zakopale so si srečno bodočnost, življenje. Ob spominu na vse to mi stopi zopet žlahtna vijolica pred oči; saj nam je vzgled skromnosti in ponižnosti, in mladenka, ki ima ti dve lepi lastnosti, ne more nikdar tako daleč pasti.

Marica od Male Nedelje.

Stara kuharica v pokoju iskreno zahvaljuje vse somišljenice na laskavih, morda nezasluženih besedah v zadnji številki „Našega Doma“ ter še enkrat tople priporočila nabavo in uporabo izvrstnih knjig: „Slovenska kuharica“ in „Gospodinjstvo“.

Vpokojenka.

Društveni glasnik.

Slovenski ženski shod v Mariboru. Na cvetno nedeljo, dne 31. marca so napolnile mariborske Slovenke dvorano Kat. delavskega društva do zadnjega kotička. Prišle so tudi zastopnice dekliskih zvez iz bližnje in daljne okolice. Ob pol štirih popoldne otvoril shod predsednica Z. S. D. Anica Kren ter iskreno pozdravi vse navzoče, posebno državna poslanca dr. Korošca in Gostinčarja. Gdč. Pajnik od Sv. Magdalene in Sever Katarina sta deklamirali vsaka eno pesem. Gselman Ivana je govorila o slovenski šoli. Kren Anica je v daljšem govoru povdarjala pomen slovenske ženske organizacije za Maribor. Končala je z besedami: »Bil je Maribor nekdaj slovenski, pa tak lahko zopet postane, če bi mariborske Slovenke brez izjeme stopile v naše vrste.« Nato so še govorile: Žebot Marija o potrebi narodne vzgoje otrok, Rampre Nežika imenom mariborskih slovenskih šivilj in o krščanski narodni organizaciji; Močnik Uršula navdušuje tovarišice k pogumnemu narodnemu delu, Braunecker Uršula

pozdravlja imenom Dekliške zveze magdalenske in vabi k pristopu k tamošnji Dekliški zvezi in na shod, ki se vrši 28. aprila; Vrašč Marija je govorila o dekliskem gibanju, Sever Katarina pa je deklamirala lepo pesmico. Iz vseh govorov je odsevalo veselje do narodnega delovanja po programu naših katoliško-narodnih organizacij. Ženstvo, ki ima toliko odporne sile, toliko navdušenosti za borbo za narodni obstanek, tako ženstvo bo res pomagalo našemu narodu do boljših dni. Govorila sta še drž. poslanca dr. Korošec in Gostinčar o potrebi in ciljeh ženske organizacije. Dve uri je trajalo lepo zborovanje. Mnogo novih misli se je vrglo med slovensko mariborsko ženstvo. Upati je, da se bo v Mariboru razvila tudi slovenska ženska organizacija. Predsednica je v sklepnem govoru med drugim omenila: »Nepričakovano lepo se je obneslo naše zborovanje. Niso bile prazne besede, ki smo jih slišale in spregovorile. Ravnajmo se po njih in delujmo v njih smislu. Slovenke mariborske na dan! Zavedajmo se svoje

važne naloge in potem bodo naši nasprotniki zastonj klicali: »Lieber schwarzgerauchte Trümmer, als ein windisch Maribor.«

Sv. Frančišek v gornji Savinjski dolini. Predragi »Naš Dom,« sprejmi nekaj vrstic tudi od Sv. Frančiška, ne misli, da še tukaj spimo, ampak se že krepko gibljemo. V jeseni lanskega leta smo si ustanovili Kat. bralno in izobraževalno društvo, s katerim ima posebno veselje naša mladina, zlasti do gledaliških predstav. V tem kratkem času od septembra lanskega leta in do zdaj so že nastopili igralci na odru štirikrat. Slika na strani 124 predstavlja božično igro »Mojstra Križnika sveti večer.«

Ta igra je ljudem jako ugajala, igrali so jo zopet 31. grudnia 1911, in ob tednu se je zopet ponovila. Fantje so v občo zadovoljnost ljudstva rešili svoje vloge, in sicer Mojstra Križnika vlogo je igral Matija Jamnik, vlogo Pavel Veseliča Marko Blekač, Levija Janez Šetelj, Sivkota Janez Golob, Strmeca Martin Šetelj, Krmeka Jakob Tesovnik, Blažiča Anton Ugovšek, Črnkota Josip Trbovšek, sodnika Vid Ugovšek, Jima Josip Natlačen, Ivana Ivan Kranjc. Da pa se ne bodo naša dekleta vrle igralko čutile žaljene, bomo ob času tudi njih sliko priobčili. Mladina Ksaverijanska, le vrlo naprej po potu, katerega si si začrtala.

Igralci „Mojstra Križnika: v. v. er.“ (Sv. Frančišek v Sav. dolini.)

Vurberg. Naša »Mladiška zveza« je imela dne 4. svečana v bralni sobi svoj mesečni poučni sestanek, pri katerem so se mladeniči navduševali za vedno večje in vztrajno delo pri »Mladiški zvezi.« Pozdravil je došle člane novoizvoljeni predsednik Franc Domiter. Govoril je o pomenu »Mladiške zveze« in nje nasprotnikov, in nas navduševal, za vedno večji napredek v tem letu. Potem je govoril naš vrli sotrudnik Jakob Felician. Priporočal je mladeničem skrbno čitanje dobrih knjig in časopisov ter posebno izobraževanje v političnem oziru, in šibal prazen strah nekaterih fan-

tov pred ljudmi. Pozival je fante k obilnemu pristopu k zvezi, in k marljivemu zahajanju k skupnim sestankom. Tonček Kokolj je deklamiral pesem »pastir.« Dne 19. sušca je imela »Mladiška zveza« drugo zborovanje. Predsednik je govoril o sovražnikih slovenskega naroda. J. Felician je navduševal mladeniče, naj bodo pogumni in neustrašeni pred ljudmi. Janez Rašl ml. je svetoval fantom, naj prejemajo večkrat in vredno sv. obhajilo. Janez Gomilšek ml. je govoril o opravih »Mladiške zveze.« Č. g. duh. vod. so fante spodbujali za izobrazbo. Dal Bog, da bi njihove

besele padle na rodovitna tla in rodile obilo sadu. Na svidenje tedaj kmalu zopet v bralni sobi! Vsem mladeničem iskreni pozdrav.

Na delo tedaj, mladenči predragi,
Podajmo si roke in skupno delujmo,
Da zveza se naša bo zopet razcvela,
In mnogo sadu da bode imela.

Mirko.

Sv. Križ na Murskem polju. Zadnjikrat je bil govor o križevskih mladenkah, kako napredujejo, zato mi budi dovoljeno, da spregovorim tudi v imenu mladeničev. Mi mladeniči se oklepamo našega Bralnega društva, ki lepo napreduje, da je res veselo. Naš č. g. Ostrž pa nam modro vodijo pevski odsek v Bralnem društvu. Žalibog, da smo le redki, ki hodimo po potu do izobrazbe in se zavedamo dolžnosti do slovenskega naroda in naše krasne domovine. A žal, premnogi tavajo po potih teme in podivjanosti. V cerkev se napotijo in je niti od znotraj ne vidijo, gredo rajši v krčmo. Komaj šolo zapustijo, že imajo vse lumparije v glavi. Pameten in pošten mladenič pa se bo držal rajši tega, kar mu ponuja naša organizacija, in videli bomo, kdo bo imel prav. Kar kdo seje, to žanje. Stara navada železna srajca; v mladih letih divjak in pijanec, tudi pozneje ne bo kaj prida.

Škale. Na Veliko noč smo dekleta imele popoldan svoj mesečni sestanek Dekliške zveze. Udeležile smo se ga v obilnem številu. Najprej nas je pozdravila Pepica Polak v imenu predsednice. Potem nam je živo pred oči postavljala, kakšna da naj bo mladenka, članica Dekliške zveze in ob enem tudi Marijina družbenica. Kako naj izpolnjuje zlasti četrto božjo zapoved. Potem je nastopila Jozefa Miklavžina ter govorila o značajnosti v Dekliški zvezi. Tretja je nastopila Fanica Velunšek, ki nas je vabila v Dekliško zvezo in nam naštevala, koliko koristnega se lahko naučimo pri Dekliški zvezi. Četrta je govorila Lojzika Arlič ter nam naštevala sovražnike, koliko jih imamo me dekleta, kako da naj se jih ne bojimo. Saj so Kristusa tudi sovražili hudobni ljudje, in tako tudi nas, a dobri ljudje so nas veselili, saj smo njih veselje in ponos. In nazadnje so še govorili č. g. kapelan, ki so nam opisovali žalostne razmere sedanjih časov, in kako naj se vedemo me mladenke. Nazadnje smo še zapele lepo pesem »Rožic ne bom trgala« in potem smo se vesele razšle.

Nežika K.

Zreče. Na poučnem mesečnem sestanku dekliške zveze dne 25. sušca na Marijin praznik so nastopile kot govornice Jozefa Leskovar, ki je priporočala tovarščam, kakšen venec naj prinesejo mladenke Mariji v dar. Venec naj bo spleten iz lilije — nedolžnosti, iz rožmarina — miroljubnosti in krotkosti, iz vijolice — ponižnosti in iz vrtnice — prave goreče ljubezni do Jezusa in Marije. Anica Hren je lepo predavala pesem »Marijin dom«. Barbika Kotnik je govorila o žalostnih posledicah alkohola pri gospodinji — pijanki. Drolne Marija je vzpodbujala s svojo deklamacijo k ljubezni do rodne doma, do rojstne hiše.

Jurklošter. Mladeniška zveza si je izvolila sledeče voditeljstvo: Jozef Ocvirk predsednik (Lahovgraben), Ivan Kozmus namestnik (Menina), Anton Zupane tajnik (Lahovgraben), Franc Vrhove blagajnik (Volus). Marko Hacar knjižničar (Marijina vas), Anton Zorko namest. (Marijina vas) Maks Flis, Matija Krajnc, odbornika, Franc Pušnik, Alojzij Ocvirk namestnika. Udov ima zveza sedaj 25. Časnike smo si naročili sledeče: »Naš Dom“ 3 izt., »Slovenski Gospodar“ 2 izt., »Domoljub“ 1 izt., »Kmetovalec“ 1. izt., knjižnica šteje 76 knjig, katere so darovali zvezi domači vlč. gospod župnik, za kar se jim tukaj najpristréneje zahvaljujemo. Sedaj si pa pridno isposojujemo knjige in marljivo čitamo, posebno ob nedeljah popoldan se nam nudi lepa prilika, da obrnemo svoj prosti čas za svojo izobrazbo. Kakor čebelica v lepem spomladnem jutru hiti od cveta do cveta in nabira sladko strd za zimo, enkrat naj bode tudi naša skrb za bodočnost. Hitimo si nabirat znanja iz lepih koristnih knjig in časopisov, ki so pisani v katoliškem duhu, in se tudi po tem ravnamo, kar se uaučimo lepega iz knjig in katoliških časopisov. Izgovor, da kmečki mladini ni treba izobrazbe, je ničev. Že skoraj v vsaki večji vasi se nahajajo ljudje, ki znajo čez sv. vero zabavljati, a malo jih je, ki bi si upali takemu človeku resnico povedati v obraz. Zato je potrebno, da tudi knjige verske vsebine radi prebiramo, da lahko damo takemu verskemu mlčanžu pošten odgovor. Sedaj pa mladeniči z veseljem na delo za mlado zvezo, da bodo vsi poštene fantje naše župnije udje Mladeniške zveze. Delujmo vstrajno, ker nismo osamljeni; v Mladenških zvezah po mili naši domovini je na stotine vrlih mladeničev, ki se navdušujejo za vzvišene cilje in pripravljajo na boj proti sovražnikom naše domovine.

Brežice. V nedeljo dne 4. svečana se je vršil pri nas občni zbor dekliške zveze »Bogomile.“ Ko otvoril podpredsednica Ana Koprivc shod ter tovaršice posebno posvari pred brezsmiselnimi predpustnimi veseljami in plesom, podajo č. g. duh. voditelj splošen pregled čez delo »Bogomile“ v pretečenem letu, ki je bilo dokaj veliko, čeprav je žal še premalo deklet v zvezi; povdarjajo tudi, da zasluži veliko priznanje in zahvalo dozdajna delavna predsednica Pepca Pečnik, ki stopi zdaj v zakon. Nato se izvoli nov odbor, ki ga nižje navedem. Po volitvi pa M. Narad v prisrčnih besedah izraža željo, da bi se nam pridružila kmalu vsa dobra dekleta, ter posebno svari pred nepotrebnim strahom pred nasprotniki. Č. g. duh. voditelj za novo leto priporoča, naj bi se govornice več pečale z gospodinjstvenimi zadevami, v ta namen pa bi naj sploh vse čitale vedno več poučnih knjig in listov. Zanaprej bi se naj tudi marljivo posluževale skrinjice vprašanj in dvomov, ki bo v društv. sobi. Iv. Stöger ter Ana Schöner sta slednjič deklamirali Medvedovi legendi »Ciriljeva smrt“, ter »Prerok smrti.“ — Novi odbor »Bogomile“ se je takole sestavil: Milka Flis, preds., Ana Koprivc, podpreds., Zalka Ostrelčič, tajnica, Ana Pečnik, blag., ter odbornici M. Narad in U. Ferenčak. — Ljube mladenke, naša skrb bodi zdaj, da bo »Bogomila“ letos častno napredovala. Redni shodi so vsako prvo nedeljo v mescu: naj bo pri vsakem shodu lepše število sestic zbranih! Z Bogom in Marijo za slovensko domovino!

Tajnica.

Št. Jakob na Koroškem. Ženski socialni tečaj se je tukaj izvrstno obnesel. Ob 8. uri je otvoril tečaj gospod župnik Limpl in je govoril o verski vzgoji. Govoril je trezno in mirno ter je vsem zelo ugajal. Njegova beseda zareže tako mirno v živo, kot bi sir rezal. Ob 10. uri je govoril podpredsednik »Slov. kršč. soc. zveze«. Povedal nam je, kdo prav za prav kuha avstrijsko polento, in kdo jo zabeli. Vsi smo si mislili: Rajše bi kuhali to polento sami, bi vsaj vedeli, kar je notri. Popoldne ob 2. uri je nastopila gđč. Erna Peče potovalna učiteljica na Kranjskem. Razvijala je jako zanimiv načrt

gospodinjskih tečajev na Kranjskem in je v nas zbudila vročo željo po enakih napravah. Njej posebno gre zahvala za ta trud ter pričakujemo, da jo bomo mogli na Koroškem še večkrat pozdraviti. — Ob 3. uri je govoril g. Ciril o ženi v zgodovini. Svoje jako skrbno izdelano poročilo je prednašal z veliko spretnostjo ter splošno ugajal. — Podpredsednik zaključil cel tečaj ob 5. uri ter se zbranim dekletom in ženam iskreno zahvali za izredno veliko udeležbo — nad 200 deklet in žen — ter je zaklical vsem zborovalkam iz srca: Na svidenje!

Govorniške vaje.

Izruvajmo plevel iz naših vrst!

Drage sestre!

Zopet smo se zbrale, ne morda k slovesnemu zborovanju ali kaki svečanosti, a vendar skupaj smo, da se pogovorimo o tem in onem prav na kratko. Morda bo katera dejala: Zopet pridiga; oј tiste večne pridige, da bi le bila sama kaj boljša! In druga ima morda drug pomislek ter si misli to in ono z ozirom na današnji sestanek ali z ozirom na namen istega. No, in tretja bo morda soglašala z menoj, in upam vsaj, da je teh velika večina. Toliko za uvod.

Seđaj k stvari. Veliki angleški pesnik je zapisal nekoč v neki svoji igri sledeče besede: »Največ plevela zraste na rodovitni zemlji.« Naj tedaj na kratko dokažem resničnost tega izreka. Na prvi hip bo vsaka spoznala, da temu ni kriva rodovitna zemlja, da rasti širom naše lepe domovine obilo plevela, ki ga je treba brezpogojno izrjavati. Naša mlada organizacija se kaj pogostokrat primerja s cvetočim poljem ali še bolje s cvetočim griškom, kjer je zbran ves kras; ne majka pa žali bog plevela, ki kvari lice svoje okolice. In kaj je ta plevel? Ali vam ga naštevam, ali naj opišem vse vrste plevela, ki onečaščujejo slovensko mladinsko organizacijo, bodi si žensko ali moško?

Tega, draga sestre mi ni mogoče povedati, ne morda zato, da si kdo misli, da je v naši organizacija jako malo plevela, ali nasprotno, da ga ni mogoče naštet, ker ga je preveč. Nikakor ne! Maša organizacija raste in napreduje, saj se pretaka v naših žilah mlada kri, kakor spomladi po drevesih in rastlinah rok življenja. Toda kakor ni nobeno polje čisto obvarovano vsega plevela, kakor niso vzrasla v gozdu vsa drevesa lepo ravno, tako najdemo tudi v naših vrstah včasih dokaj kvarnega in nepotrebnega plevela. Kaj se pravi izrjavati plevel? Vsaka ve, da ne zadostuje samo vršičkov, ker kmalu poženejo mesto potrganih drugi, morda bujnější; treba je tedaj izrjavati koreninico in za-treti vsako kal, ki bi morda povzročila nadaljno rast pogubnega plevela. Torej način že znamo, saj smo ga pa tudi že nešteto-krat slišale in morda že tudi uporabljale. Kje je pa

plevel, ki ga hočemo izrjavati, na katerega se hočemo danes prav posebno vreči? Najprej sem menila agitirati za abstinenco, potem takem izrjavati iz nežnih src naše ženske mladine oni pogubni nazor, da je opojna pijača takorekoč predpogoj veselega in prijaznega življenja. Ta kuga se je zanesla v naše kraje in slavi zmago nad tuznostjo, pobija cele ro-dove in onečaščuje božjo stvar — človeka samega ter ga poniža pod žival. Ali o tem bomo drugič govorile, ker danes mi je na srcu že drug plevel, ki se je žalibog ponekd tudi ukoreninil v naše vrste — in to je pomanjkanje domovinske ljubezni in nekako mrzlično hrepanje po tujini, po mestu.

Dekleta, slovenska dekleta hitijo dosti-krat po nepotrebnem proč od rodne grude, proč od kmečkega doma! Kako je to mogoče? Pa kako britko je spoznanje, ko se po preteku par let vrnejo nazaj, če se sploh vrnejo kdaj! To nagnenje je treba izrjavati iz mladih src naših deklet, ker to je ravno oni plevel, ki pači nežne duše slovenskega dekleta. Pri nas še v tem oziru ni tako hudo, toda drugod se greši v tem z neverjetne lahkomišelnostjo, kar se je vselej in povsod na zaslužen način prav hudo kaznovalo. Če se nam posreči izrjavati iz naših vrst mlačnost in brezbriznost za domačo grudo in mesto tega plevela vcepiti v srca slovenskih deklet in fantov drevo junaškega domoljubja, požrtvovalnosti in narodne, kakor predvsem verske zavednosti, tedaj bo zveza slovenskih deklet še večji strah naših narodnih in verskih nasprotnikov. Tedaj se bo ponosno in po vsem upravičeno dvigal Marijin prapor visoko in za njim bo šla nepregledna četa slovenske mladine, veliki up zatirsne domovine, ki jo bomo vzdignili iz spon sužnosti, mi mladi, polni mlade moči. Nepregledna je naša dekliska armada, nepregledna je armada krščanskih slovenskih mladeničev, in to je ravno ona izpodbujevalna moč, ki nas sili k vztrajnosti, da izrijemo iz naših vrst ves plevel in tako očiščeni odbijamo svoje verske in narodne sovražnike. Mnogo nas je, in oholega tujca bo prevzel strah, ko bo videl našo organizacijo, ki edina varuje domo-vino, ki je poklicana, darovati zanjo tudi življenje. In to upam, drage sestre, da je vaš vzor storite za Boga in domovino in narod vse, žr-

tvovati vse, ker to je prava ljubezen, ki ne pozna sebe, ampak bližnjega. Ljubezen do mile domovine nam bo dala to moč, ki nam je ravno sedaj potrebna v teh burnih časih.

Pomislite, drage sestre, da je po nekaterih obmejnih krajih in tudi drugod ravno naša dekliska zveza edina ohraniteljica narodnega življa. Zato pa, drage sestre: Izruvajmo ves

plevel, vse nečednosti, ki kvarijo plemenitost ženske duše in večno solnce božje milosti nas bo očistilo in okrepilo, da bomo pogumno vztrajale na braniku zatirane domovine v tolažbo našim trpečim bratom, v strah in jezo naših vsestranskih sovražnikov! Govorila M. Š. iz Obrizja pri Središču.

Drobtinice.

Zdravo zobovje. Če si hočeš ohraniti zdravo zobovje, — uvažuj sledeče nasvete: a) Ne grizi pretrdih stvari! b) Ne jej in ne pij ne prevročega in ne premrzlega! c) Ogibaj se neposrednega menjavanja jedi in pijač različne temperature! d) Ne rabi preostrih sredstev za znaženje zobovja, e) Vsaj enkrat na dan snaji zobovje z nepretrdo zobno krtačico. f) Splahni si usta po vsakem uživanju jedil, — osobito zvečer. g) V vsakem akutnem slučaju išči pomoči pri zobozdravniku, — ne pa pri mazačih. h) Daj si vsaj enkrat na leto — pregledati zobovje po zobozdravniku! Prosim, ne zametujte teh nasvetov

stare prijateljice.

Čebelarstvo. Krasno je, sprehajati se med rožnatimi gredicami, prijetno gojiti, zalivati in presajati nežne cvetlice; blažilno pod vaško lipo izkramljati težave mladega srca, toda nikjer ni tako lepo, tako veselo kakor pri domačem čebelnjaku; nikjer tako živega vzgleda pridnosti kakor pri čebelicah. Draga mladina, ali poznaš čebele? Gotovo jih poznaš. Toda ni zadosti, da jih poznaš morda samo po imenu, ali jih znaš razločevati od drugih podobnih žuželk, moraš spoznati tudi njih življenje, delo in namen njihov. Toda o tem drugič. Sedaj moram označiti, kako da pride »čebelarstvo« v mladinski list: »Naš Dom.«

Nekje sem brala, da je »čebelarstvo« poezija kmetijstva, in veste kaj je poezija? Poezija je nekaj lepega, vzvišenega, česar pa ne umeva in ne čuti vsako srce; torej tudi nima veselja, nima nagnjenja do tiste stvari, katero do dobra ne umeje. Toda če govorimo o pravi poeziji, vemo, da se ne da nikdar priučiti, ako ni človeku že prirojena; ako pa govorimo o poeziji kmetijstva, vemo da se dá, in sicer vsakemu priučiti, in to tedaj, kadar postane kdo čebelar. Da pa razumemo poezijo kmetijstva bolj natanko, še nekaj v pojasnilo: Kmetiči stan je, dasi lep, vendar težaven stan; dasi vedno z delom obložen vendar tudi želi nekega duševnega razvedrila, in tako razvedrilo najde utrujen izmučen kmetič na klopici pri svojem dragem čebelnjaku. Tamkaj pri prijetnem brenčanju in šumenju čebel, pozabi vso svojo utrujenost, vse težave ter se ob taki godbi, ki se mu zdi najslajša, zatopi v prijetne spomine brezskrbne mladosti. Kmet čebelar ne bode nikdar zgrešil majhne stezice do čebelnjaka; njegova prva pot je zjutraj k njegovim ljubljankam — čebelicam, katere ga že ob

prvem solnčnem svitu veselo nasproti pozdravljajo, želeč mu kot svojemu blagemu oskrbniku in varihu prisrčno »dobro jutro«, in on jim odzdravlja veselega srca ter prav po domače pokramlja ž njimi. Kakor se počuti pesnik, kadar je sam v svoji sobici pri svojih ljubljankah — pesmicah srečnega in zadovoljnega, tako se počuti čebelar, kadar je pri svojih ljubih čebelicah, katere so njegova živa poezija, srečnega in veselega. To je tedaj samo površno opisana poezija kmetijstva, razvedrilo kmeta, o koristi in dobičku, ki ga dajejo čebele, še tu ni bilo govora, kar pride še prihodnjič. Ker je N. D. posvečen mladini, zatorej je tudi čebelarstvo v njem namenjeno mladini, in sicer tako dolgo, dokler se ne navzame veselja do čebeloreje in seže po učenih in nalašč zato prirejenih čebelarskih knjigah. Žalostno je videti, kako na mnogih krajih samevajo napolpodreti prazni čebelnjaki; na tleh pa leži črviva klopica, katere je našim pradedom služila v prijetni počitek, a kar so oni legli v gomilo je ponehalo veselo življenje v čebelnjaku, in sedaj čaka, da pride usmiljena roka, ga popravi ali popolnoma uniči. Ta usmiljena roka naj bi bila mladina: mladeniči in dekleta. a ne da ga uničijo temveč da ga popravijo in napolnijo s koristnimi čebelami. Čebelarstvo je delo, katerega lahko opravljajo ženske kakor moški, le poguma, le korajže je treba in lepa Štajerska bi zopet zaslovela po svoji umni čebeloreji, katere je na mnogih krajih čisto pozabljena. Da bi torej mladina bolj spoznala in dobila veselje do čebelarstva ter da bi se ono zopet povzdignilo, kadar bode g. uredniku kaj prostora preostajalo v našem cenj. listu kratek članek o čebeloreji in sicer: po naukih g. Antona Jauša; prvega čebelarskega učitelja na Dunaju. Ta mož, iznajditelj mnogih do tedaj še nepoznatih čebelarskih stvari je živel za časa cesarice Marije Terezije, katere ga je tudi gmotno podpirala, da je mogel čebelarstvo bolj pospeševati. Rojen je bil leta 1734 na Breznici na Gorenjskem; umrl pa leta 1836. Kar se tiče drugih čebelarskih priprav in različnih sistemov, pa se bomo ravnali po novejših izumiteljih sedanjega časa. Toliko za danes, prihodnjič se spravimo k čebelnjaku in čebelicam, do tedaj pa mi bodi tisočkrat pozdravljena, nadebudna mladina slovenska.

. P.

Slovenska krščansko-socialna zveza na ž roškem je založila v zadnjem času tri

vrste razglednic: 1. zilsko narodno nošo, 2. narodno nošo v Rožu, in 3. turške šance pri Železni Kapli. Vsi vedo, s kakim trudom dela krščansko-socialna zveza, zato prosimo vse prijatelje za pomoč ravno pri takih podjetjih. Na Koroškem sploh skoro ni slovenskih razglednic; ravno razglednica ima pa to lepo nalogo, da nese ven med svet, kako lepi in kako slovenski so vendar še koroški kraji, koroški običaji, koroške noše. Posebno hvalijo vsi narodno nošo v Rožu. Razglednica »turške šance pri Železni Kapli« nas opominjajo na krvave turške vojske Turki so hoteli vdreti v Železno Kaplo in slovenski kmetje so zaprli celo dolino z močnim zidom in z železnimi vrati. Bistra Bela, divji potok, je narasla, ker je bila zaježena. Ko so pa Turki naskočili močni zid, so se nakrat vrata odprla in voda je poplavlila vse Turke in jih je pokopala pod svojimi valovi. Os anek onega zida štrli še zdaj na visoki skali in ravno ta stari zid se vidi na naši razglednici. Razglednice imajo sledeč napis: Zilska noša: »Lepa je tvoja obleka, dekle, glej, da še lepše ti čude srce.« Noša v Rožu: »Slovensko dekle sem iz Roža doma, Slovenskega duha, slovenskega srca.« Turške šance: »Tu Turka si premagal pred stoletji, ne daj sedaj moj rod, te zemlje si odvzeti.« — Cena komad 8 vin. Ako se jih več naroča, velik popust.

Francoske ljudske šole. Število ljudskošolskih otrok se je zadnja leta jelo krčiti. Še leta 1908/09 je znašal prirastek šolskih otrok 5445; leta 1911. kažejo zapisniki 4105 otrok manj. Meščanske šole izkazujejo pač naraščaja 2609 učencev, vendar pa daje številka 4105 povod resnim mislim. Število porodov je vedno manjše... Vsled zločinov in greha zoper šesto zapoved so propadli vsi kulturni narodi starega veka. Ali se današnji rodovi ne marajo nič naučiti iz zgodovine, ki je učiteljica narodov?

Učena Avstrija. Na avstrijskih univerzah je vpisanih v zimskem semestru 1911/12 razmeroma veliko število dijakov namreč 22 733, med temi je 1772 slušateljic. Srednje šole v Avstriji obiskuje 105 005 gimnazijcev in 49.065 realcev; dijakinj med njimi je 3534.

54.000 K za dober tisk je zapustil neki rodoljub v Neretevi. Zapustil je namreč devetim dobrim hrvaškim listom po 6000 K. Med drugim so tudi pravaška glasila, in sicer »Hrvatska Kruna« v Zadru, »Hrvatska Rieč« v Sibeniku in »Pučke Novine« v Splitu. Poleg tega je še zapustil nad 16.000 K v dobrotvorne in nabožne svrhe.

Podpirajmo naše katoliške časnike! Mladina, ne pozabi na svoj stanovski list!

Pijančevanje na Ruskem. V mesecu grudnu 1911 je bilo na podlagi uradnega poročila v evropski in azijski Rusiji prodanega 9.049.277 veder žganja; 298.146 veder več kot v tem mesecu leta 1910. V preteklem letu je bilo prodanega skupno 91.041.274 veder žganja; 8.827 veder več kot v letu 1910. Ruska dr-

žava je imela od monopola na žganje v letu 1911 782.557.379 rubljev (rubelj = 2 54 K) dohodka; za 20.010.141 rubljev več kot v letu 1910. Vsako leto je bilo na ulicah glavnega mesta Petersburga od policije prijetih 60.000 do 70.000 popolnoma pijanih oseb, ki potem na policijskih stražnicah svojo pijanost prespijo. Protialkoholni odsek zdravniškega društva v samaranski guberniji je zbral statistične podatke, iz katerih je razvidno, da je izdalo prebivalstvo samaranske gubernije samo v l. 1910 22 milijonov rubljev za žganje. V letu 1908 je bilo v mestu Samara prijetih 9000 oseb radi pijanosti, v letu 1909 že 10.300, a v letu 1910 samo v desetih mesecih že 11.000 oseb.

Judovska moč. L. 1852 je ustanovil nekdanji francoski minister pravosodja in predsednik francoskih lož, jud Crémieux »Izraelsko zvezo«. V svojem oklicu je rekel med drugim: »Uporabimo vsako priliko! Naša moč je velika; uporabimo jo! Ni daleč dan, ko bodo vsa bogastva zemlje imeli v svojih rokah samo judje. Novo Mesijevo kraljestvo, nov Jeruzalem mora ostati na mestu cesarjev in papežev.« Tako kraljestvo so si judje res ustanovili, saj vladajo skoro vso svetovno trgovino in industrijo. Kakšna je njih moč v naši Avstriji, naj vam kaže nekaj številok o bogastvu avstrijskih judov. Najbogatejša je seveda rodbina Rotschild, ki ima čez 11 in pol milijarde K premoženja. Ta denar ima naložen pri raznih bankah, pri akcijskih društvih, v veleposestvih, rudokopih, petrolejskih zadrugah itd. Ivan Königswarter je prišel na Dunaj leta 1852 s premoženjem 1.482.000 K. Njegov sin ima danes čez 200 milijonov K. Jud Reitzes je prišel na Dunaj leta 1860 kot navaden trgovec. Danes ima čez 400 milijonov K. Trgovec s premogom David Guttmann je prodajal vžigalice po kavarnah; danes ima čez 200 milijonov K premoženja. Itd. Kdaj so ti ljudje tako obogateli? Spravili so v svoje roke ogromna posestva, ustanovili akcijska društva, banke, zavarovalnice, ponudili so se državi, da zidajo železnice, napravljali so tovarne in se mastili z debelimi dobički. Pri tem se je seveda goljufalo, da je bilo joj. Z svojo nesramnostjo, sleparijo brezobzirnostjo so dosegli vso moč na gospodarskem in kulturnem polju. Jud vlada in dela javno mnenje, jud ustvarja moralo in zastruplja milijone z umazanim časopisjem. Zato — je klic — antisemitov opravičeni: »Boj židovstvu!«

Dobro jim je dal pod nos. V vagonu je nekoč več mladih svobodomislecev zasmehovalo verske reči vključno navzočnosti nekega duhovnika. Sčasoma so postali tako predrzni, da je eden prašal duhovnika, zakaj so angeli, ki jih je Jakob v sanjah videl, hodili po lestvi, ko pa duhovniki uče, da imajo peruti. Duhovnik čisto mirno odgovori: »Gospodje, stvar je čisto enostavna. Angeli so malo prej vlekli celo krdelo svobodomislecev v pekel ter si pri tem osmili peruti.« Popotniki v vagonu so se zasmejali, mladi svobodomiselci pa so osramočeni ostali.